

SODBA LESJAK ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št.33553/02)

SODBA

STRASBOURG

6. april, 2006

Ta sodba bo postala pravnomočna pod pogoji, navedenimi v členu 44 § 2 Konvencije. Možna je uredniška revizija.

V primeru Lesjak proti Republiki Sloveniji, je Evropsko sodišče za človekove pravice (Tretja sekcija), ki zaseda v senatu, ki ga sestavljajo:

G. J. HEDIGAN, Predsednik

G. B.M. ZUPANČIČ,

Ga. M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

G. V. ZAGREBELSKY

G. E. MYJER,

G. D. T. BJÖRGVINSSON,

Ga. I. ZIEMELE, sodniki,

in G. V. BERGER, kot zapisnikar Sekcije

na zasedanju za zaprtimi vrati dne 16. marca 2006,

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta tistega dne:

POSTOPEK

1. Primer izvira iz pritožbe (št. 33553/02) zoper Republiko Slovenijo, ki jo je slovenski državljani, g. Srečko Lesjak (»pritožnik«), dne 23. januarja 2001 vložil na Sodišču, v skladu s členom 34 Konvencije za zaščito človekovih pravic in temeljnih svoboščin (»Konvencija«).

2. Pritožnika je zastopala odvetniška pisarna Verstovšek. Slovensko vlado (»Vlada«) je zastopal njen agent, g. L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik zatrjuje v skladu s členom 6 § 1 Konvencije, da je bila dolžina sojenja pred domačim sodiščem, v katerem je bila stranka, prekomerna. Po vsebini se je prav tako pritožil tudi zaradi pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva v zvezi s prekomerno dolžino postopka (Člen 13 Konvencije).

4. Dne 7. septembra 2004 je Sodišče sklenilo, da bo Vladi posredovalo pritožbo glede dolžine postopka in pomanjkanja učinkovitega pravnega sredstva s tem v

zvezi. V skladu s členom 29 § 3 Konvencije je hkrati sklenilo, da je pritožba sprejemljiva in utemeljena.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1930 in živi v Štorah.

6. Dne 23. novembra 1990 se je pritožnik poškodoval v prometni nesreči.

Povzročitelj nesreče je bil zavarovan pri zavarovalnici ZT.

7. Dne 30. decembra 1992 je pritožnik sprožil pravdni postopek zoper ZT na Temeljnem sodišču v Celju in zahteval odškodnino v višini 6.700.000 tolarjev (okoli 28.000 evrov) za poškodbe, ki jih je utrpel.

Pred 28. junijem 1994, ko je začela veljati Konvencija tudi za Slovenijo, je sodišče opravilo štiri obravnave in imenovalo izvedenca za cestni promet in izvedenca medicinske stroke.

Dne 1. julija 1994 je pritožnik vložil pripravljalni spis.

Dne 5. julija 1994 je sodišče opravilo obravnavo in odločilo, da izda pisno sodbo.

Dne 30. oktobra 1994 je bila sodba, s katero je bilo delno ugodeno pritožnikovi zahtevi, vročena pritožniku.

8. Dne 10. oktobra 1994 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju. Pritožbo je vložila tudi ZT.

Dne 14. junija 1995 je sodišče ugodilo obema pritožbama in zadevo vrnilo v ponovno obravnavo na sodišče prve stopnje.

Dne 17. julija 1995 je bila sodba vročena pritožniku.

9. Dne 1. januarja 1995 je začela veljati reorganizacija sodnega sistema v Sloveniji. Po vrnitvi zadeve v ponovno obravnavo na sodišče prve stopnje je bila najprej dodeljena Okrajnemu sodišču v Celju, vendar pa je bila nato prenesena na Okrožno sodišče v Celju potem, ko je pritožnik v pripravljalnem spisu zvišal svoj odškodninski zahtev.

Med 31. avgustom 1995 in 6. junijem 1997 je pritožnik podal tri zahtevke za določitev datuma obravnave.

Med 12. januarjem 1996 in 29. avgustom 1997 je pritožnik vložil šest pripravljalnih spisov in/ali dokaznih predlogov.

Od treh obravnav, ki so bile opravljene med 12. februarjem 1996 in 4. septembrom 1997, ni bila nobena odložena na zahtevo pritožnika.

Med postopkom je sodišče imenovalo dva izvedenca medicinske stroke.

Dne 25. septembra 1997 je bil sodnik, ki je vodil to zadevo, imenovan za sodnika na Višje sodišče v Celju, zadeva pa je bila nato predana v obravnavo novemu sodniku okrožnega sodišča.

Na zadnji obravnavi se je sodišče odločilo, da izda pisno sodbo. Sodba, s katero je bilo delno ugodeno pritožnikovi zahtevi, je bila vročena pritožniku dne 5. novembra 1997.

10. Dne 10. novembra 1997 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju in zahteval spremembo sodbe sodišča na prvi stopnji. Pritožbo je vložila tudi ZT.

Dne 21. novembra 1997 je sodišče na prvi stopnji popravilo sodbo. Sklep je bil dne 8. decembra 1997 vročen pritožniku.

Dne 18. marca 1998 je Višje sodišče v Celju potrdilo obe pritožbi, razveljavilo sodbo z dne 25. septembra 1997 in zadevo vrnilo v ponovno sojenje na sodišče prve stopnje.

Dne 13. maja 1998 je bil sklep vročen pritožniku.

11. Med 6. julijem 1998 in 17. decembrom 1999 je pritožnik podal osem zahtevkov za določitev datuma obravnave.

Med 6. julijem 1998 in 19. januarjem 2000 je vložil sedem pripravljalnih spisov in/ali dokaznih predlogov.

Od štirih obravnav, ki so bile opravljene med 15. septembrom 1998 in 3. februarjem 2000, ni bila nobena odložena na zahtevo pritožnika.

Med postopkom je sodišče imenovalo izvedenca medicinske stroke in prometnega izvedenca.

Na zadnji obravnavi se je sodišče odločilo, da izda pisno sodbo. Sodba, s katero je bilo delno ugodeno pritožnikovi zahtevi, je bila pritožniku vročena dne 27. marca 2000.

12. Dne 6. aprila 2000 je pritožnik vložil pritožbo na Višjem sodišču v Celju. Pritožbo je vložila tudi ZT.

Dne 7. februarja 2001 je Višje sodišče v Celju zavrnilo pritožnikovo pritožbo, delno ugodilo pritožbi ZT in znižalo dodeljeno odškodnino.

Sodba je bila dne 13. marca 2001 vročena pritožniku.

13. Dne 27. marca 2001 je pritožnik vložil pritožbo v zvezi s pravnimi vprašanji na Vrhovnem sodišču.

Dne 18. marca 2002 je sodišče pritožbo zavrnilo.

Sklep je bil dne 23. maja 2002 vročen pritožniku.

14. Dne 23. oktobra 2002 je sodišče na prvi stopnji izdalo sklep o plačilu stroškov in izdatkov.

15. Pritožnik je vložil pritožbo.

Višje sodišče v Celju je dne 6. novembra 2003 zavrnilo pritožbo.

Sklep je bil dne 5. januarja 2004 vročen pritožniku.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV ČLENOV 6 § 1 IN 13 KONVENCIJE

16. Pritožnik se je pritožil zaradi predolgega postopka. Člen 6 § 1 Konvencije se glasi:

»Pri uveljavljanju državljanskih pravic in dolžnosti....., je vsakdo upravičen do sojenja na sodišču v razumnem roku....«

17. Pritožnik se je po vsebini pritožil tudi, da so bila notranja pravna sredstva, ki so na voljo za predolge pravne postopke v Sloveniji, neučinkovita. Člen 13 Konvencije se glasi:

« Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Sprejemljivost

18. Vlada je navedla, da notranja pravna sredstva niso bila izčrpana.

19. Pritožnik je tej trditvi ugovarjal in izjavil, da dosegljiva pravna sredstva niso bila učinkovita.

20. Sodišče ugotavlja, da je ta pritožba podobna primeroma Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji, št. 42320/98, 2.oktober 2001, in Lukenda proti Sloveniji, št. 23032/02, 6.oktober 2005). V teh primerih je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade glede neizčrpanih notranjih pravnih sredstev, ker je ugotovilo, da so bila pravna sredstva, ki so bila na voljo pritožnikom, neučinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v sodbi Lukenda, da je kršitev pravice do sojenja v razumnem času sistemski problem, ki izvira iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitosti sojenja.

21. V zvezi s predmetno zadevo Sodišče ugotavlja, da Vlada ni posredovala nobenega prepričljivega argumenta, ki bi od Sodišča zahteval, da ga razlikuje od svoje uveljavljene sodne prakse.

22. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v okviru pomena člena 35 § 3 Konvencije. Prav tako tudi ni nesprejemljiva iz kateregakoli drugega razloga. Zato jo je treba šteti za sprejemljivo.

B) Vsebina

1. Člen 6 § 1

23. Upoštevano obdobje se je začelo dne 28. junija 1994 na dan, ko je začela v Sloveniji veljati Konvencija, končalo pa se je 5. januarja 2004, na dan, ko je bil sklep Vrhovnega sodišča vročen pritožniku. Upoštevano obdobje je tako trajalo preko devet let in šest, sklepi pa so bili sprejeti na devetih stopnjah sojenja.

24. Sodišče ponavlja, da je treba razumnost dolžine postopka oceniti v luči okoliščin primera in glede na naslednje kriterije: zapletenost primera, ravnanje pritožnika in pristojnih organov in pomena zadeve za pritožnika v sporu (glej, med številnimi drugimi viri, Frydlender proti Franciji, [GC], št. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

25. Sodišče opozarja, da so bili sklepi izdani na devetih stopnjah, zato ne more sklepati, da so bila domača sodišča nedejavna. Nasprotno, v predmetni zadevi je zamuda nastala predvsem zaradi ponovne proučitve primera. Čeprav Sodišče ne more analizirati pravne kakovosti sodne prakse domačih sodišč meni, glede na to, da je vračanje primerov v ponovno proučitev običajno odrejeno kot posledica napak, ki so jih storila nižja sodišča, da lahko ponovitev takšnih odredb v enem sklopu sodnih postopkov razkrije resno pomanjkljivost v sodnem sistemu (gl. na primer Wierciszewska proti Poljski, št. 41431/98, § 46, 25. november 2003). Vlada ni uspela zagotoviti nobenega pojasnila, ki bi Sodišče pripeljalo do drugačne odločitve.

26. Sodišče po pregledu vsega posredovanega gradiva in ob upoštevanju lastne

sodne prakse v takih primerih, meni, da je bilo v predmetni zadevi trajanje postopka prekomerno in da zahteva po »razumnem času« ni bila izpolnjena. Zaradi tega je prišlo do kršitve člena 6 § 1.

2. Člen 13

27 Sodišče ponavlja, da člen 13 zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za zatrevanje kršitev zahteve iz člena 6 § 1 za sojenje v primeru v razumnem roku (glej Kudla proti Poljski, [GC], št. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ob tem poudarja, da so bili ugovori in argumenti, ki jih je navedla Vlada, že zavrnjeni v prejšnjih zadevah (glej Lukenda, navedena zgoraj), zato ne vidi razloga, da bi v predmetni zadevi sprejelo drugačno odločitev.

28. Zaradi tega Sodišče meni, da gre v predmetni zadevi za kršitev člena 13 zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v notranji zakonodaji, s katerim bi lahko pritožnik pridobil odločbo, ki bi podpirala njegovo pravico v tem primeru do sojenja v razumnem času, kot je to določeno v členu 6 § 1.

II. UPORABA ČLENA 41 KONVENCIJE

29. Člen 41 Konvencije navaja:

» Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitev Konvencije in njenih Protokolov, in če notranja zakonodaja visoke pogodbenice omogoča le dodelitev delne odškodnine, lahko Sodišče po potrebi zagotovi pravično zadoščenje oškodovani strani«.

A. Odškodnina

30. Pritožnik je zahteval 12.500 evrov (EUR) za povrnitev nepremoženjske škode.

31. Vlada je takšni odškodnini ugovarjala.

32. Sodišče meni, da je pritožnik najverjetneje utrpel nepremoženjsko škodo. Na pravični podlagi je sklenilo, da mu iz tega naslova prisodi 3.500 EUR.

B. Stroški in izdatki

33. Pritožnik je poleg tega zahteval okoli 1.570 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali pred Sodiščem.

34. Vlada je dokazovala, da je bil zahtevek previsok.

35. Glede na sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le v toliko, v kolikor so dejansko in nujno nastali in so bili razumni glede na celoten zahtevek. Sodišče je opozorilo, da je pritožnikov odvetnik, ki je zastopal pritožnika tudi v primeru Lukenda (glej zgoraj), vložil skoraj 400 pritožb, ki so razen drugačnih dejstev, v bistvu enake kot predmetna pritožba. V predmetni zadevi zato Sodišče meni, ob upoštevanju informacij, ki jih je pridobilo in navedenih kriterijih, da je primerno, da se pritožniku za postopke pred Sodiščem odobri vsota 1.000 EUR.

C. Zamudne obresti

36. Sodišče meni, da je ustrezno, če zamudne obresti temeljijo na najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

SODIŠČE NA PODLAGI NAVEDENIH RAZLOGOV SOGLASNO

1. prizna pritožbo za sprejemljivo;
2. odloča, da je prišlo do kršitve člena 6 § 1 Konvencije;
3. odloča, da je prišlo do kršitve člena 13 Konvencije.
4. odloča,
 - (a) da mora obtožena država, v roku treh mesecev od dneva, ko postane sodba pravnomočna v skladu s členom 44 § 2 Konvencije, plačati pritožniku 3.500 EUR (tri tisoč petsto evrov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč evrov) v zvezi s stroški in izdatki, skupaj z vsemi morebitnimi pripadajočimi dajatvami;
 - (b) da se bodo na navedene zneske od dneva, ko poteče rok navedenih treh mesecev do poravnave, plačevale enostavne obresti po najnižji posojilni stopnji Evropske Centralne Banke za vse zamudno obdobje, z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

5. zavrača ostale pritožnikove zahteve za pravično zadoščenje.

Napisano v angleškem jeziku ter posredovano v pisni obliki dne 6. aprila 2006, v skladu s členom 77 §§ 2 in 3 Pravil Sodišča.

Vincent BERGER John HEDIGAN
Zapisnikar Predsednik